

Controleaanpak verbeteren: niet alleen voor de AFM-bühne

‘Hoe maakt u uw controleaanpak AFM-proof?’ Onder deze titel bieden NIVRA/NOvAA en SRA een vijfdaagse cursus aan de leden aan. Is de controleaanpak van kantoren nu níet AFM-proof dan? En is dát nu eigenlijk de voornaamste insteek van deze cursus?

TEKST LYDA WESTERINK | BEELD MARJA BROUWER

Marianne van der Zijde RA, manager toezicht accountantsorganisaties bij de AFM, trok persoonlijk aan de bel bij de beroepsorganisaties NIVRA en NOvAA en bij de SRA: “In onze rol van toezichthouder constateerden we dat er veel niet goed gaat bij het uitvoeren van controles. Accountants zijn onvoldoende kritisch, stellen klanten vaak niet de lastige vragen die ze hen zouden moeten stellen, verrichten te weinig werkzaamheden of de verkeerde werkzaamheden omdat ze de controletechnieken onvoldoende beheersen, hun conclusies zijn te weinig onderbouwd en bij zaken als hoe ga je om met frauderisico’s of het uitvoeren van een goede cijferbeoordeling constateren we ook vaak de nodige problemen.”

Deze bevindingen zijn herkenbaar voor Willem van Wijngaarden RA, hoofd Kwaliteitsborging bij SRA en tevens voorzitter van de SRA-Reviewcommissie: “Wij hebben honderd kantoren bezocht en constateerden hetzelfde: men is onvoldoende bijgeschoold. De problemen

komen overal voor, dus bij zowel grotere kantoren als bij eenpitters. Het type problemen? Nou, accountants kunnen best risico’s inschatten, maar dan de opvolging: hoe dek ik dat af? Het is niet altijd duidelijk hoeveel detailcontroles ze nou moeten doen om tot een goede conclusie te komen en hoe je dat vastlegt. Ook de procedure voor klantacceptatie blijkt een lastig proces te zijn, dat ook onvoldoende weerslag krijgt in het dossier. Eigenlijk in elke fase van het controleproces komt het wel voor dat accountants er niet zo bedreven in zijn.”

ONDERBOUWEN

Van Wijngaarden geeft Van der Zijde alle eegards voor het idee van een cursus om de kennis en vaardigheden van de controlerend accountant te upgraden: “Het

was echt Marianne’s idee. Ook haar feedback was heel kritisch en daardoor heel waardevol.” Van Wijngaarden ontwikkelde de cursus samen met Paul Hurks RA, die namens de beroepsorganisaties NIVRA en NOvAA aanschoof. Het moest een ‘stevige cursus’ worden, meer dan ‘alleen eventjes een opfriscursus’, aldus Van Wijngaarden.

Dat was Hurks van harte met hem eens: “Bij de toetsingen die wij als beroepsorganisaties doen, bleek dat de controleaanpak echt op een hoger niveau getild moet worden. Het schort vaak aan de juiste documentatie: dossiers moeten zo zijn dat je als betrokkene kunt snappen wat er gebeurd is, conclusies en aanbevelingen moeten onderbouwd zijn, dat mag je van een professional ook verwachten. We vinden het met z’n allen ook heel normaal dat een rechter moet kunnen uitleggen hoe hij tot zijn oordeel komt.”

DOORVRAGEN

Dat vindt Van der Zijde ook: “Het hele maatschappelijk verkeer denkt op grond van jouw verklaring: ‘De cijfers zijn goed.’ Dat is echt een grote verantwoordelijkheid. Soms moet je blijven doorvragen, ook al vindt de klant dat niet zo leuk. Maar daar ben je accountant voor: je moet kritisch zijn, doorvragen, nadenken. De oplossing ligt in nadenken,

Willem van Wijngaarden (SRA):
‘De problemen komen overal voor, bij zowel grotere kantoren als bij eenpitters.’

Paul Hurks (NIVRA):
'We vinden het ook heel normaal dat een rechter moet kunnen uitleggen hoe hij tot zijn oordeel komt.'

dát maakt het vak van contolerend accountant ook leuk."

Precies dat laatste benadrukt Van Wijngaarden vol overtuiging, ook tijdens de cursus: "Er wordt, juist in het controleproces, een stevig beroep gedaan op je analytisch vermogen. Door goed na te denken wordt het vak weer leuk. Dát probeer ik mee te geven." Hij benadrukt dat hij tijdens de cursus ook ervaart dat er veel wél goed is op de kantoren: "Maar de puntjes moeten nog op de i worden gezet."

LEUK

Hoe komt het eigenlijk, die lacunes bij accountants in de praktijk, die er toch in theorie voor zijn opgeleid om een goede controle uit te voeren?

"De regelgeving is best complex en omvangrijk geworden", zegt Hurks, "Sommige accountants zien echt door de bomen het bos niet meer. Maar regelge-

ving is allemaal principle based, je moet daar ook doorheen kunnen kijken, als professional. En het vraagt een mentaliteitsverandering: men kijkt echt nog te weinig naar het belang van het maatschappelijk verkeer."

Van der Zijde vindt dat je ook goed moet kijken wat bij je past: "Vraag je af of je het echt leuk vindt: haal je je lol uit con-

trole? Of ben je liever adviseur? Het is ook een moeilijk vak, maar daarin zit, als je het leuk vindt, ook juist de uitdaging. Elke klant heeft een ander probleem, je moet echt nadenken."

SPIEGEL

Een belangrijke oorzaak zou kunnen zijn dat accountants geen spiegel voorgehouden krijgen. Hoe vaak worden ze kritisch bevraagd over de controle?

Van der Zijde: "De cursus richt zich op accountants uit de mkb-praktijk, maar ook op de grote kantoren kan het 'we doen het altijd zo' maken dat je jezelf niet meer scherpt."

Dat 'scherpen', daarin willen Hurks en Van Wijngaarden namens de beroepsorganisaties en SRA met een praktijkgerichte cursus handvatten bieden. Het is géén checklist, het 'AFM-proof' worden is leuk gevonden, maar eigenlijk te kort door de bocht. In vijf keer vijf uur komen aan de hand van een casus alle mogelijke problemen in het controleproces voorbij. "Juist de problemen en dan gaan we echt de diepte in met elkaar", zegt Van Wijngaarden, "Daarmee inspireert de cursus ook."

Van der Zijde is heel blij met het project: "Als AFM signaleren wij uiteraard alleen, maar het is mooi dat NIVRA, NOvAA en SRA dit opgepakt hebben en input van de AFM op prijs stellen. We hebben echt gedeelde belangen, daarom vind ik dit zo'n mooi project." □

Marianne van der Zijde (SRA):
'Soms moet je blijven doorvragen, ook al vindt de klant dat niet zo leuk. Maar daar ben je accountant voor.'

Cursus 'Hoe maakt u uw controleaanpak AFM-proof?'

Waarom: Tijdens reviews van AFM, SRA, RvT en CKO is geconstateerd dat externe accountants onvoldoende kennis hebben over moderne controletechnieken. Op de onderdelen opdrachtaanvaarding, risicoanalyse en organisatiegerichte controle scoren veel accountantskantoren een onvoldoende.

Wat: Vijfdaagse cursus waarin aan de hand van een casus de problemen in elke stap van de controlecyclus aan bod komen: 1. Voorbereidingsfase, 2. Planningsfase, 3. Interim controle, 4. Eindejaarscontrole en 5. Afronding controle.

Voor wie: externe accountants.

Door: NIVRA, NOvAA en SRA.

Docenten: Willem van Wijngaarden RA (SRA), Paul Hurks RA (NIVRA/NOvAA)

Wanneer: start 28 september 2010 (voor SRA-leden), start 4 november 2010 (voor NIVRA/NOvAA-leden).

PE-punten: AA/RA/RC: 25.

Meer info: www.sra.nl en www.nivra.nl.